

Одговор Епархије рашко-призренске

У свом најновијем интервјуу за Радио-телевизију Косова гђа Елеонора Висока Велер, кандидат на докторским студијама за менаџмент културне баштине Универзитета Кембриџ, изнела је, по ко зна који пут, низ неистинитих, недобронамерних и једностранних изјава које не само да не доприносе помирењу етничких заједница на Косову и Метохији и заштити културне баштине, већ и додатно воде ескалацији етничких тензија и угрожавају безбедност верских објеката Српске Православне Цркве.

Велерова иначе не заслужује осврт на своје изјаве, које саме за себе довољно говоре. Ипак, реакција је неопходна јер је реч о ставовима који су преко албанских политичара на Косову и појединих медија постали општеприхваћен наратив у контексту опште кампање свега што има везе са српским народом и културом на овом простору. Гђа Висока Велер, иначе пореклом са Косова, ставила је под знак питања управљање имовином Српске Православне Цркве на Косову и Метохији, чиме је, као лице са дипломом са Кембриџа, показала да не разуме концепт приватне својине, верских слобода и одвојености Цркве од државних институција као кључних постулата савремене демократије. Ова изјава која поткопава право коришћења

приватне имовине, ради самоодрживости манастира Српске Православне Цркве (пољопривреда и сточарство) рефлектује ретроградну намеру косовских власти из 2015. године да се сва имовина Српске Православне Цркве прогласи „државном имовином Косова“. Косовске власти су тада, под међународним притиском, одустале од овог закона који подсећа на комунистичка времена у Албанији, где је држава запленила сву имовину цркава и верских заједница.

У насавку интервјуа, гђа Велер пласира и тезу да још незавршена Саборна црква Христа Спаса у Приштини заправо није црква, јер нема историјски значај и представља по њој „насиље из 90-тих година“ и то само зато што је зидана у време Слободана Милошевића. О тој цркви су се водили годинама спорови, а она је скрнављена, од појединих пролазника коришћена као јавни тоалет, а тренутно се Српској Православној Цркви без икакве законске основе оспорава приступ овом храму од стране косовских институција, иако власништво земљишта цркве и сам објекат катастарски и даље представља имовину Српске Православне Цркве. Овим ставом Велерова директно негира имовинска права Српске Православне Цркве и подстиче насиље над верским објектима злонамерним тврдњама, јер је у време Милошевића подигнуто на хиљаде албанских објеката чија права нико не оспорава, а власти Југославије нису градиле ову цркву већ Епархија рашко-призренска са са верним народом, кога је тада пре етничког чишћења у граду Приштини било 40.000, а сада свега десетак старијих лица. Овакве произвољне изјаве лица које своје националистичке ставове износи под окриљем своје дипломе из Кембриџа саме по себи говоре о њеном академском кредибилитету.

Ради објективности треба поменути да је гђа Велер изнела јавно тврдњу, само пре неколико дана, да је имовинско питање манастира Високи Дечани које је коначно пресуђено Уставним судом Косова 2016. године и осам година било неизвршено „део наслеђа српске окупације Косова“ чиме се директно доводи под знак питања легалност судске пресуде и тиме негира 700 година историје овог манастира. Гђа Велер је последњих година директно у јавности негирала угроженост манастира Високи Дечани, споменика са листе УНЕСКО светске културне баштине, који је због четири оружана напада од стране локалних албанских екстремиста, под сталном заштитом мировних снага КФОРА и једини верски објекат под непрестаном НАТО војном заштитом. У том контексту Велерова је на груб начин 2021. године на друштвеним мрежама оптужила водећу европску организацију за заштиту културне баштине EUROPA NOSTRA изјавом да ова организација укључењем манастира Високи Дечани у листу најугроженијих споменика у Европи „подиже тензије и

ствара етничке поделе“. Те исте године гђа Велер је покушала непозвано да се наметне као учесник Међународне културне конференције у Пећи и потом оптужила организатора конференције организацију Illucidare Playground и Cultural Heritage Without Borders „за цензуру“ јер јој није било дозвољено да непозвана говори о Српској Православној Цркви, имајући очигледно у виду њене једностране и националистичке ставове о културној баштини. Из свега реченог може се јасно закључи да без обзира на своје образовање у области археологије гђа Велер ни професионално ни морално не представља објективног и добронамерног експерта за културну баштину која је везана за Српску Православну Цркву, и да њени, нимало добронамерни ставови, дубоко угрожавају међуетничке и верске односе на Косову и Метохији и директно подстичу етничку и верску мржњу која је само у послератном периоду од 1999, довела до уништавања 150 цркава и манастира Српске Православне Цркве на Косову и Метохији од стране албанских екстремиста. Овакви једностране и агресивне ставови који се шире на јавном информативном сервису РТК и другим косовским медијима, још једном потврђују потребу свеобухватне и ефикасне заштите светиња Српске Православне Цркве са јаким међународним гаранцијама, и где је то неопходно, заштите моровних снага КФОР-а.

spc.rs